

אשר מן הצורך להכניעם^(ט). וזה נרמז בפסוק על כן קרא (ו) שמה בבל כי שם בלל ה' שפת כל הארץ (נראים יא, ט), שכל האומות נכללו בשם בבלי, וכמו שדרשו חז"ל דקרא קאי על הש"ס בבלי^(י).

ומפני אשר הע' נפשות הם קשורים באיך סוף ברוך-הוא אשר הוא אחדות הפשוט בלי התחלקות כלל - לא כשאר אחד (היוכל) [היכול] להחלק לאחדים רבים^(יז) - לזה יש לאל ידם לקשר כל האומות ולשים מוסרות עליהם לבל יוכלו להפריד בין הדבקים^(יח).

וזהו כוונת הפסוק: בהנחל עליון גויים, כאשר החלו הגויים להתנחל, בהפרידו בני אדם, פירוש, כאשר נפרדו בני אדם מאתו יתברך למרוד בו, לזאת יצב גבולות עמים

למספר בני ישראל, שיהיה מספרם ע' אומות לנגד הע' נפש יוצאי ירך יעקב. כי חלק ה' עמו, שהם חלק ה' ואי אפשר להפרידן ולחלקן מפני אשר הם קשורין בו יתברך והוא אחדות הפשוט, יעקב חבל נחלתו, שהם חבילות וצדור נחלתו, וקשורים בו יתברך^(טו), על כן העוז והמשקה על שכמם למשוך כל האומות ושריהם^(ק) אליהם לרצונם כחבלים ועבותות ולשלוט עליהם, ולהרבות כבוד שמים, שלא יוכלו למחות בידם.

כנשר יעיר קנו [על גוזליו] וגו' יפרוש כנפיו יקחהו ישאהו על אברתו (לג, יא). יש לרמוז בזה על פי מאמר הנביא בהפטורה זו [קא] (הושע י, ו) אהיה כטל לישראל

ביאורים

ספרים קדושים. [אמנם לפנינו ישנם ל"ז מסכתות. וכבר עמד בזה בשו"ת יהודה יעלה (הנ"ל בהערה צה), עיין בדבריו. ומה שכתב רבינו לעיל בסמוך שרבינו הקדוש חיבר שישים מסכתות, וכמצויין שם (בהערה הנ"ל) מדברי חז"ל, זה קאי על המסכתות שבמשנה, וכאן מדובר על המסכתות שבתלמוד בבלי. צה) להכניע בהם אומות חוץ לארץ - הנכללים כולם בשם בבל, כמו שביאר רבינו בהמשך. ורצ"ל כי על ידי הל"ו צדיקים יכניעו את כל האומות שבחוץ לארץ - אשר מן הצורך להכניעם. צו) וזה נרמז בפסוק על כן קרא שמה בבל... - שמפסוק זה משמע - שכל האומות נכללו בשם בבלי - ועל כן נכניעים כל האומות על ידי התלמוד בבלי - וכמו שדרשו חז"ל... - ראה במסכת סנהדרין (דף כד ע"א): "מאי בבל? אמר רבי יוחנן, בלולה במקרא, בלולה במשנה, בלולה בתלמוד". [ורצ"ל שתלמוד בבלי בלול מכולם (תוספות קידושין דף ל ע"א ד"ה לא צריכא)]. צז) אשר הוא אחדות הפשוט... לא כשאר אחד היכול להחלק... - כמבואר היטב בדברי רבינו לעיל (בדיבור הקודם) ובדברינו שם בביאורים (אותיות סה-ט). צח) לבל יוכלו - האומות - להפריד בין הדבקים - רצ"ל להפריד בין ישראל לאביהם שבשמים, והיינו "לבל יוכלו להרע ולעכב עבודת השם יתברך ולמעט כבוד שמים ח"ו" (כלשון רבינו לעיל). צט) יעקב חבל נחלתו שהם חבילות וצדור נחלתו... - כוונת רבינו לבאר תיבת 'חבל' שהוא מלשון

הערות והשוואות

תנא עדיות). וז"ל: "הובא במדרשים דיש שישים מסכתות נגד שישים אומות... כי היו שבעים אומות, ועשרה נחבטלו, ונשאר שישים, וכנגדן הם שישים מסכתות, כל מסכתא להגין מן אומה אחת, כי כולם עומדים עלינו לכלותינו לולא ה' שהיה לנו". [צן] הכי איתא בתיקוני זוהר (הנ"ל בהערה פט), שע"ב הצדיקים (הנ"ל שם) - ל"ו מהם מארץ ישראל, ול"ו מחוץ לארץ. ומבאר שם בזה הפסוק חלק לק"ם (הושע י, ב) - שהוא רומז לע"ב הצדיקים הנ"ל [שהם כמספר לב"ם] שיש בכל דור, שהם חלוקים לשני חלקים כנ"ל. עיי"ש. וראה גם במגלה-עמוקות (הנ"ל בהערה צא). [צח] כמו שהובא רמז זה בתיקוני זוהר (הנ"ל בהערה פט). וראה גם במסכת סוכה (דף מה ע"ב). [צט] כן נדפס בדפוס וורשא [תרל"ז] ובמאור-ושמש שבחומש רב-פנינים. אמנם בדפוס ראשון וכן במאור-ושמש [שנדפס בתוך החומש] דפוס לעמברג [תרכ"ג] נדפס כאן [כנראה מחמת הצנזור]: "להכניע בהם מעשי הרשע". [ק] כן נדפס בדפוס ראשון ובמאור-ושמש שנדפס בתוך החומש [לעמברג תרכ"ג]. אמנם בדפוס וורשא [תרל"ז] ובמאור-ושמש

ת. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. יא. יב. יג. יד. טו. טז. יז. יח. יט. כ. כא. כב. כג. כד. כה. כו. כז. כח. כט. ל. לא. לב. לד. לו. לז. לח. לט. מ. מא. מב. מג. מד. מה. מו. מז. מח. מט. נ. נא. נב. נג. נד. נה. נו. נז. נח. נט. ס. סא. סב. סג. סד. סה. סו. סז. סח. סט. ע. עא. עב. עג. עד. עה. עו. עז. עח. עט. פ. פא. פב. פג. פד. פה. פו. פז. פח.פט. צ. צא. צב. צג. צד. צה. צו. צז. צח. צט. ק. קא. קב. קג. קד. קה. קו. קז. קח. קט. קי. קיא. קיב. קיג. קיד. קיה. קיו. קיז. קיח. קיט. קכ. קכא. קכב. קכג. קכד. קכה. קכו. קכז. קכח. קכט. קל. קלא. קלב. קלג. קלד. קלה. קלו. קלז. קלח. קלט. קמ. קמא. קמב. קמג. קמד. קמה. קמו. קמז. קמח. קמט. קנ. קנא. קנב. קנג. קנד. קנה. קנו. קנז. קנח. קנט. קס. קסא. קסב. קסג. קסד. קסה. קסו. קסז. קסח. קסט. קסז. קסח. קסט. קע. קעא. קעב. קעג. קעד. קעה. קעו. קעז. קעח. קעט. קפ. קפא. קפב. קפג. קפד. קפה. קפו. קפז. קפח. קפט. קצ. קצא. קצב. קצג. קצד. קצה. קצו. קצז. קצח. קצט. קצק. קצקא. קצקב. קצקג. קצקד. קצקה. קצקו. קצקז. קצקח. קצקט. קצקז. קצקח. קצקט. קצקז. קצקח. קצקט.